

HIRİSTİYAN TRANSHÜMANİZMİ: HIRİSTİYANLIĞIN TEKNO-ESKATOLOJİK YENİ YORUMU

Muhammet YEŞİLYURT*

Makale Bilgisi

Makale Türü: Araştırma Makalesi, **Geliş Tarihi:** 17 Mayıs 2021, **Kabul Tarihi:** 06 Temmuz 2021, **Yayın Tarihi:** 30 Eylül 2021, **Atf:** Yeşilyurt, Muhammet. "Hıristiyan Transhümanizmi: Hıristiyanlığın Tekno-Eskatolojik Yeni Yorumu". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 21/2 (Eylül 2021): 815-845.
<https://doi.org/10.33415/Daad.938435>

Article Information

Article Types: Research Article, **Received:** 17 May 2021, **Accepted:** 06 July 2021, **Published:** 30 September 2021, **Cite as:** Yeşilyurt, Muhammet. "Christian Transhumanism: A New Techno-Eschatological Interpretation Of Christianity". *Journal of Academic Research in Religious Sciences* 21/2 (September 2021): 815-845.
<https://doi.org/10.33415/Daad.938435>

Öz

Bu çalışma, "din-teknoloji" etkileşiminin ortaya çıkardığı yeni yaklaşımların bir örneği olarak Hıristiyan transhümanizmini konu edinmektedir. Hıristiyanlık ile Transhümanizmi mezceden ve bu özelliğiyle dinî transhümanist bir hareket olma özelliği taşıyan Hıristiyan transhümanizmi, "acı, hastalık yaşlılık ve ölümle mücadele; insanın değişimi, dönüşümü ve yaratıcılığı ve eskatoloji" gibi konulardaki görüşlerinde hem seküler transhümanizmden hem de Hıristiyanlıktan istifade etmiştir. Hıristiyan transhümanizmi zikredilen meselelere yaklaşımında eskatolojik vurguyu ön plana çıkarmıştır. Bundan dolayı Hıristiyan transhümanizmi "teknolojik" bir hareket olarak tanımlanabilir. Çalışmada Hıristiyan transhümanizminin, dinler için de giderek teolojik bir sorunsala dönüşmeye başlayan din-teknoloji ilişkisi konusundaki tavrını, hem "teknolojinin dinleştirilmesi"nden

* Dr. Öğr. Üyesi. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. 25yesilyurt@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-0770-6850

hem de “dinin teknolojikleştirilmesi”nden yana koyduğu, dolayısıyla uzlaşma seçeneğini tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hıristiyanlık, Transhümanizm, Hıristiyan Transhümanizmi, Eskatoloji, Teknoloji.

Christian Transhumanism: A New Techno-Eschatological Interpretation Of Christianity

Abstract

This study focuses on Christian Transhumanism as an example of the new approaches brought about by the “religion-technology” interaction. Christian transhumanism, which intermingles Christianity and Transhumanism and which, in this regard, is a religious transhumanist movement, makes use of both secular transhumanism and Christianity in its views on issues such as “fighting with pain, diseases, ageing, and even death; human development, transformation and creativity, and eschatology”. Christian transhumanism has highlighted eschatological emphasis in its approach to the abovementioned issues. Hence, Christian transhumanism can be defined as a “techno-eschatological” movement. This study concludes that Christian transhumanism had opted to put its attitude in respect of the relationship between religion and technology, which has gradually turned into a theological problem for religions, in favour of both “religionization of technology” and the “technologicalization of religion”, hence preferred the option of reconciliation.

816 | db

Keywords: Christianity, Transhumanism, Christian Transhumanism, Eschatology, Technology.

Giriş

Max More’un kısaca, “yaşlanmayı ortadan kaldırmak ve insanın zihinsel, fiziksel ve psikolojik kapasitelerini büyük ölçüde artırmak için mevcut teknolojileri geliştirerek ve yaygınlaştırarak insanlık durumunu köklü bir şekilde iyileştirme olasılığını ileri süren entelektüel ve kültürel bir hareket”¹ olarak tanımladığı transhümanizmin temelinde insanlık durumunun akıl, bilim ve teknoloji ile geliştirilebileceğine dair bir inanç yatar.²

Transhümanizmin en son teknolojilerle ilişkili olması, onu oldukça yeni bir fenomen gibi gösterebilir. Ancak bugünün transhü-

¹ Max More, “The Philosophy of Transhumanism”, *The Transhumanist Reader: Classical And Contemporary Essays On The Science, Technology And Philosophy Of The Human Future*, ed. Max More - Natasha-Vita More (West Sussex UK: Wiley-Blackwell Publishing, 2013), 3.

² Stephen Robert Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope* (The University of Auckland: ResearchSpace@ Auckland, PhD Thesis, 2006), 33; ayrıca bkz. Muhammed Kızılgeçit, *Din Psikolojisinin 300’ü* (Ankara: Otto Yayınları, 2020), “Transhümanizm”, 157.

manizminin bir mazisi vardır ve Hıristiyanlıkla olan bağlantısı son on yılda başlayan bir şey değildir.³ Nitekim bir terim olarak ilk kez Julian Huxley tarafından 1957 yılında kullanılan “transhümanizm”in tarihini, muhtevasında taşıdığı düşünce ve anlam itibariyle Dante’nin İlahi Komedya’sına hatta Pavlus’un Mektupları’na kadar geri götüren araştırmacılar⁴ bulunmaktadır. Bunun yanında transhümanizmin, Hıristiyanlığın *imago Dei*, *enkarnasyon*, *diriliş*, *ilk günah*, *düşüş*, *eskatoloji* gibi en önemli öğretilerini de iddialarının temelinde adeta bir meşrulaştırma aracı olarak yerleştirmiş olması, mezkûr bağlantının sadece tarihsel olarak değil fikrî ve teolojik düzlemde de kurulmaya çalışıldığını göstermektedir.

Köklerinde, öncelikli olarak din ve Tanrı karşıtı evrimci Darwinist yaklaşımları, aydınlanmanın hâkim düşüncesi olan Hümanizmi barındırması ve transhümanistlerin büyük çoğunluğunun da ateist, deist ya da agnostiklerden oluşması, transhümanizmi Hıristiyanlık veya diğer dinler özelinde incelemeyi gereksiz kılıyor yahut zorlaştırıyor gibi görünse de yukarıda zikredilen Hıristiyan öğretileriyle doğrudan ya da dolaylı bir ilişki içerisinde olması, onun en azından Hıristiyanlık özelinde incelenmesini elzem hale getirmektedir. Öte yandan transhümanizme seküler bir anlayıştan yola çıkarak yaklaşan “seküler transhümanistler”den⁵ söz edilebileceği gibi dinî bir temel ya da kaygıdan hareket ederek yaklaşan “dinî transhümanistler” de mevcuttur. Nitekim *Hıristiyan Transhümanizmi (Hıristiyan Transhümanist Derneği)*, *Mormon Transhümanizmi*, *Rus Transhümanist Hareketi*, *Terasem Hareketi*, *Ebedi Yaşam Kilisesi* gibi transhümanist grup, hareket ve anlayışlar; transhümanizmi din ile bağlantılı olarak anlayan ve açıklayan “dinî transhümanist grup” olma özelliğini gösterirler. Bunlar arasında Hıristiyanlığın özellikle eskatolojik öğretilerini kendisine temel alan Hıristiyan Transhümanizmi, Mormon Transhümanizmi ve Rus Transhümanist Hareketi’nin mevcudiyeti, bir olgu olarak transhümanizmin Hıristiyanlık özelinde ele alınmasını zorunlu kılan gerekçelerden bir diğerini oluşturmaktadır.

³ Michael S. Burdett, “Contextualizing a Christian Perspective on Transcendence and Human Enhancement: Francis Bacon, NF Fedorov, and Pierre Teilhard de Chardin”, *Transhumanism and Transcendence Christian Hope in an Age of Technological Enhancement* (Washington, 2011), 19.

⁴ Bkz. Peter Harrison - Joseph Wolyniak, “The History of ‘Transhumanism’”, *Notes and Queries* 62/3 (2015), 466; Harrison - Wolyniak, “Transhumanism”, 467.

⁵ Bu çalışmanın bütününde yalın olarak “transhümanizm” ve “transhümanist” kelimelerinin geçtiği yerlerde kastedilen, “seküler transhümanizm/transhümanist” kelimeleridir.

Bu çalışmada, adı geçen üç gruptan Hıristiyan Transhümanizmi ve onun kurumsallaştığı bir yapılanma olan Hıristiyan Transhümanist Derneği konu edilmiştir. Bu çerçevede söz konusu grubun öncelikle fikrî ve tarihsel kökenleri ve derneğin oluşum süreci üzerinde durulmuş, ardından da çeşitli konulardaki görüşleri derinlemesine değerlendirilmiştir. Çalışmada, “dinî transhümanist grup” olma özelliği taşıyan Hıristiyan transhümanizminin Hıristiyanlık ile transhümanist düşüncüyü mezcederken hangi temel noktalardan hareket ettiğini ve din-teknoloji ilişkisini, Hıristiyanlık-transhümanizm özelinden nasıl kurguladığını tayin ve tespit etmek amaçlanmıştır. Nitel (deskriptif) metodun kullanıldığı çalışmada ayrıca dinler tarihi disiplinine özgü karşılaştırma ve hermenötik yöntemlerinden de faydalanılmıştır.

1. Hıristiyan Transhümanizminin Fikrî ve Tarihsel Kökenleri

818| db

Hıristiyan Transhümanizmi Hıristiyanlık ile transhümanizmi birleştirerek birlikte anlamaya çalışan, transhümanizmin bilim ve teknolojiyi kullanarak belirlediği gelecek vizyonunu, hedeflerini ve ideallerini Hıristiyanlık teolojisinden hareketle meşrulaştıran, Hıristiyanlıkta mevcut kimi öğretilerin ve inançların gerçekleşme sahasını ise transhümanist çabalarda gören, uzlaştırmacı, tekno-teolojik karakterde bir dinî transhümanizm akımıdır. Bu adla ortaya çıkışı, tarihsel olarak “seküler transhümanizm”den çok daha yeni olsa da kökenleri itibarıyla değerlendirildiğinde çok eskilere götürülmektedir. Öyle ki, transhümanist düşünce Hıristiyanlığın doğuşuyla başlatılarak transhümanizmin her şeyden önce bir Hıristiyan düşüncesi olduğu iddia edilir.⁶

Mezkûr iddiayı temellendiren ana argümanlar, Hıristiyan Kutsal Kitabı’ndan elde edilir. Buna göre “*Transhümanizm gibi Hıristiyanlık da zamanın ve mekânın sınırlarını kolayca aşan, yüceltilmiş Mesih tarafından en güzel şekilde temsil edilen insan türünün başkalaşımını dört gözle beklemektedir. Başkalaşmış Mesih, eski büyük peygamberlerden Musa ve İlyas ile sohbet eder; duvarlardan geçer ve kilitli odalarda görünür.*”⁷ Dahası, Mesih’in dirilişi genel dirilişin sade-

⁶ Ron Cole-Turner, “Christian Transhumanism”, *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality* (Cham: Springer, 2017), 39, 40.

⁷ “Kutsal Kitap” (Erişim 23 Nisan 2021), Mat.17:2-3; Yu.20:26.

ce ilk meyvesidir. Mesih'e iman etmiş herkes, göğe yükselmiş Mesih'in sahip olduğu, aynı türden biçim değiştirmiş beden beklentisi içinde olabilir.”⁸ Böyle bir beklenti başta Pavlus⁹ olmak üzere diğer bazı Yeni Ahit yazarlarında gözlemlenebilmektedir. Tüm bu metinlerde insanlığın şu anki mevcut biçimsel görünümünün ve sınırlarının ötesine geçmeye mecbur ve mahkûm olduğu tezi işlenir, insanlığın geleceği İsa Mesih'in geleceğiyle ilişkilendirilir. Buna göre ölümden dirildiğine ve yüceltildiğine inanılan İsa ile birlikte diğer tüm insanlara, ölümü aşan, görkemli bir şekilde dönüştürülmüş bir gelecek verilir.¹⁰

Hıristiyan transhümanizmini, eski bir düşünce olmakla birlikte Hıristiyanlığın en gelişmiş biçimi¹¹ olarak gören görüşlere ilaveten Hıristiyan transhümanist Redding'e göre “siyasi, sosyal, dini ve ırkî sınırlarla tanımlanan bir dünyada İsa ve ilk takipçileri, bazı yönlerden, tüm bunların dışında ve ötesinde bir insan kimliğini savunan ilk transhümanistlerdir.”¹² Hıristiyan kutsal metinlerinden hareketle ve ilk dönem kilisesinin tarihine bakarak Hıristiyan transhümanistler, erken dönem Hıristiyanlığını transhümanizm olarak adlandırılan şeyin bir biçimi olarak görürler. Zira onlara göre ilk Hıristiyanlar da tıpkı transhümanistler gibi dünyanın ve onunla birlikte insanlığın da fiziksel olarak dönüştürülmesi gerektiğinde ısrarcıydılar. O nedenle mantıksal yapı, temeldeki felsefe ve ortaya çıkan sonuçlar açısından erken Hıristiyan dünya görüşü bir tür transhümanizmdi.¹³

Genelde transhümanist düşüncede, özelde ise Hıristiyan transhümanizmde Francis Bacon (1561-1626), Nikolai Fyodorovich Fyodorov (1829-1903) ve Pierre Teilhard de Chardin'in (1881-1955) son derece önemli bir yeri vardır. Her üçü de teknoloji konusundaki kabullerini kendi Hıristiyan görüşlerine dahil etmiş ve insanlığı Hıristiyanlık temelinde geliştirmek için teknoloji kullanımını

⁸ Eugene Clay, “Transhumanism and the Orthodox Christian Tradition”, *Beyond Humanism: Trans-and Posthumanism Jenseits des Humanismus: Trans-und Posthumanismus/Building Better Humans? Refocusing the Debate on Transhumanism*, ed. Hava Tirosh-Samuelsen - Kenneth L. Mossman (Frankfurt: Peter Lang, 2011), 159.

⁹ 1Ko.15:47-49.

¹⁰ Cole-Turner, “Christian Transhumanism”, 37-38.

¹¹ James McLean Ledford, “Prepare for HyperEvolution with Christian Transhumanism” (2005).

¹² Micah Redding, “Transhumanism and the Christian Story” (Erişim 10 Ekim 2020).

¹³ Micah Redding, “Christian Transhumanism: Exploring the Future of Faith”, *The Transhumanism Handbook*, ed. Newton Lee (Los Angeles: Springer, 2019), 777, 793.

savunmuşlardır.¹⁴ Hatta Redding'e göre 1600'lü yıllarda, bilimsel metodun yaratıcısı Bacon Hıristiyan transhümanizmini savunuyordu. Bacon "transhuman" terimini kullanmamış olsa da onun insanlık hakkındaki düşünceleri transhuman izler taşımaktaydı.¹⁵ Genellikle Hıristiyan transhümanistlerin bir çeşit koruyucu azizi¹⁶ olarak yüceltilen¹⁷ Pierre Teilhard de Chardin, insanlığı geliştirmek için teknolojinin kullanımını her biyolojik adımın kozmik Mesih'e doğru ilerlediğine inandığı için teşvik ederken Fyodorov ise ölümün insanlığın nihai düşmanı olduğunu ve onun teknolojik diriliş yoluyla sınırlandırılmasının insanlığın ve Hıristiyan'ın amacı olması gerektiğini iddia etmiştir.¹⁸

Hıristiyan transhümanizminin fikrî ve teolojik düzlemdeki temelini oluşmasına en büyük katkılardan birini, ileri sürdükleri "Yaratılmış Ortak Yaratıcı (Created Co-Creator)" düşüncesiyle Philip Hefner, Ted Peters ve Metodist Lynn Rhodes sunmuştur. Hefner ve diğerlerinin insan ve doğal dünya hakkındaki anlayışlarını, özgürlük ve koşulluluk konusundaki iddialarını özetleyen bileşik bir terim olarak 'yaratılmış ortak yaratıcı', insan düşüncesine içkinlik ve aşkınlık boyutlarını getiren bir özelliğe sahiptir. "Yaratılmış (created)" tabiri, insanların koşullu halini ele alırken "ortak yaratıcı (co-creator)" ifadesi ise insanlığın bu koşullandırılmışlığı aşmasına imkân veren özgürlüğünü yansıtır. Başta biyoteknoloji ve tıp ile ilgili tartışmalar olmak üzere, yapay zekâ, ekoloji, sosyal adalet, cyborg, eklesiyoloji (kilise bilimi), enkarnasyon ve evrim teorisi üzerine düşüncelerde de görülür.¹⁹ Din-bilim-teknoloji arasında bir uzlaşımın kurulmasını öne çıkaran söz konusu terim bundan dolayı Hıristiyan transhümanistler için Hıristiyanlık ve transhümanizmi bağdaştırmada kilit bir öneme sahip olmuştur.

¹⁴ Burdett, "Contextualizing a Christian Perspective on Transcendence and Human Enhancement: Francis Bacon, N. F. Fedorov, and Pierre Teilhard de Chardin", 32, 33.

¹⁵ Micah Redding, "Francis Bacon, Christian Transhumanist" (Erişim 04 Ekim 2020).

¹⁶ Koruyucu azizlik konusunda geniş bilgi için bkz. Kemal Polat, *Katolik Hıristiyanlıkta Azizlik* (Ankara: Berikan Yayınevi, 2019), 164-175.

¹⁷ David C. Winyard Sr, *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations* (Virginia Tech, PhD Thesis, 2016), 95.

¹⁸ Burdett, "Contextualizing a Christian Perspective on Transcendence and Human Enhancement: Francis Bacon, N. F. Fedorov, and Pierre Teilhard de Chardin", 32.

¹⁹ Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 195, 206-207.

2. Hıristiyan Transhümanist Derneği

Öncelikle bir düşünce olarak 2000’li yılların başında oluşmaya başlayan “Hıristiyan Transhümanizmi”, daha sonra “Hıristiyan Transhümanist Derneği” adıyla dernekleşerek tüzel bir kimlik de kazanmıştır. Hıristiyan Transhümanist Derneği’nin kendi resmî web sitesindeki açıklamalarına göre dernek, 15 Mayıs 2014’te Micah Redding’in İcra Direktörlüğünde kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Derneğin ulusal bir dernek halini alması ise 2015 yılında olmuştur. O tarihten bu tarafa faaliyetlerine devam eden derneğin şu andaki icra direktörlüğünü de yine Micah Redding yürütmektedir.²⁰ Sosyal medyada da etkin bir şekilde faaliyet yürüten derneğin 2013 yılında oluşturulan resmî Facebook sayfası 6 Şubat 2021 tarihi itibarıyla 1281 üyeye,²¹ 2011 yılında açılan Twitter sayfası 1335 takipçiye,²² Youtube sayfası ise 173 aboneye²³ sahip durumdadır.

Hıristiyan Transhümanist Derneği’nin transhümanizme dair taahhüt ve bağlılıklarını içeren açıklamaları derneğin kendi web sitesinde yayımlanmaktadır. Bunlardan birincisi, 2015 baharında yayımlanan amaç beyanıdır. Amacını, “dünyanın kurtarılması, uzlaştırılması ve yenilenmesinde Tanrı’ya katılmak” olarak açıklayan dernek, amaçlarının bir parçası olarak da İsa’nın “Tanrı’yı tüm kalbinizle, ruhunuzla, zihninizle ve gücünüzle sevin... ve komşunuzu kendiniz gibi sevin.”²⁴ sözlerini ilke edindiklerini ilave eder. Amaç beyanında devamla şunlar ifade edilir:

“Bu, bizim amacımız, belirleyici odak noktamız ve mesajımızdır. Ve bu emirlerin uygulanması söz konusu olduğunda biz üç derin şey görürüz:

1. Biz aşkın olana odaklanırsınız.
2. Zihin, fiziksellik ve ruhsallıkta daha fazla uyumun peşindeyiz.
3. Dünyanın ıslah edilmesini istiyoruz.

Bu üç unsurun tam bir insan olmanın ne olduğunu tanımladığını ve geliştirmemiz gereken boyutları belirlediğini düşünürüz.”²⁵

²⁰ “Christian Transhumanist Association: Faith, Technology, and the Future”, *Christian Transhumanist Association* (Erişim 01 Ekim 2020).

²¹ “Christian Transhumanism | Facebook” (Erişim 06 Şubat 2021).

²² “Christian Transhumanist Association (@xianityplus) / Twitter” (Erişim 06 Şubat 2021).

²³ “Christian Transhumanism - YouTube” (Erişim 06 Şubat 2021).

²⁴ Mat.22:37-40.

²⁵ “Who We Are”, *Christian Transhumanist Association* (Erişim 07 Şubat 2021).

Hıristiyan Transhümanist Derneği'nin 3 Nisan 2016'da kabul ettiği "Hıristiyan Transhümanist Beyanı"nda ise şu ifadeler geçer:

"Hıristiyan Transhümanist Derneği üyeleri olarak:

1. Tanrı'nın misyonunun, insanlık da dahil olmak üzere yaratılışın dönüşümünü ve yenilenmesini içerdiğine ve Mesih tarafından hastalığa, açlığa, zulme, adaletsizliğe ve ölüme karşı çalışma görevine katılmaya çağrıldığımızı inanıyoruz.

2. İnsanlığımızın ruhsal, fiziksel, duygusal, zihinsel her boyunda ve birey, topluluk, toplum, dünya olmak üzere her düzeyde büyüme ve ilerleme ararız.

3. Bilim ve teknolojiyi, araştırma ve keşfetme konusunda Tanrı vergisi dürtülerimizin somut ifadeleri olarak ve Tanrı'nın suretinde yaratılmış olmanın doğal bir sonucu olarak kabul ederiz.

4. İsa'nın "Tanrınız Rabbi tüm yüreğiniz, ruhunuz, aklınız ve gücünüzle sevin ... ve komşunuzu kendiniz gibi sevin" şeklindeki en büyük emri bize rehberlik eder.

5. Teknolojinin kasıtlı kullanımının, Mesih'i takip etmekle birleştiğinde Tanrı'nın suretinde yaratıklar olmanın ne anlama geldiği konusunda bizi daha fazla insan olmak için güçlendireceğine inanırız.

*Bizler bu şekilde Hıristiyan Transhümanistleriz."*²⁶

Kendilerini, "insanlık durumunu dönüştürmek için Mesih'in öğrenciliği ile tutarlı ve Mesih'in öğrenciliği ile örneklediği şekilde bilim ve teknolojiyi kullanmayı savunan" kişiler olarak tanımlayan Hıristiyan transhümanistler; "Hıristiyanlık ile bilimsel ve teknolojik düşüncenin başlıca meseleleri arasında bir diyalogu, Hıristiyan geleneğinde ortaya çıkan bir teknoloji teolojisini geliştirmeyi, çok daha geniş çaplı transhümanist proje içinde pozitif, ilişkisel değerlerin sesi olmayı ve Hıristiyanları dünya adına hizmet etmeye davet eden olumlu bir dini vizyon sunmayı amaçladıklarını"²⁷ ifade ederler.

²⁶ "Christian Transhumanist Affirmation", *Christian Transhumanist Association* (Erişim 07 Şubat 2021).

²⁷ "Christian Transhumanist Association".

3. Hıristiyan Transhümanizminin Görüş ve İnançları

Hıristiyan Transhümanizminin görüş ve inançları sırasıyla “Acı, Hastalık, Yaşlılık ve Ölümle Mücadele”, “İnsanın Doğası, Değişimi ve Dönüşümü”, “İnsanın Yaratıcılığı” ve “Eskatoloji” konularında ileri sürdükleri düşünceler etrafında ele alınmıştır.

3.1. Acı, Hastalık, Yaşlılık ve Ölümle Mücadele

Transhümanizmin iddiası ve çıkış noktası, insan için eksiklik ve zayıflık olarak kabul edilen acı, hastalık yaşlılık ve ölümle mücadelelenin ve nihai noktada bunlar üzerinde zafer kazanmanın, insanlık için mümkün ve gerçekleştirilebilir olduğudur. Bu hedef doğrultusunda transhümanistler modern bilimin ve teknolojinin hemen her alanını amaçlarının birer aracı olarak kullanma çabasındadırlar.

Transhümanizmin acı, hastalık, yaşlılık ve ölümle mücadele arzusu, “yeni, yüceltilmiş ve ölümsüzlüğü kuşanmış bir bedenle” dirlme temasını işleyen Hıristiyanlığa mensup insanların dikkatini çekme ve cezbetme potansiyeline sahiptir. Nitekim mezkûr potansiyel Hıristiyan transhümanistler nezdinde karşılık bulmuş ve onların eliyle fiiliyata da dökülmüş durumdadır. Hıristiyan transhümanistler, transhümanizmin “daha uzun ve sağlıklı ömür” ve -bir nevi tanrılaşmanın yolunu da açacak olan- “ölümsüzlük” hedeflerinin Hıristiyan teolojisiyle örtüştüğü iddiasındadırlar. Bu bağlamda onlar, Hıristiyanlık ve transhümanizmin acıyla ve acı çekmeyle mücadelede aynı paralelde olduğunu söylerler. Örneğin Hıristiyan transhümanist Redding, “Hıristiyanlığın hiçbir zaman kendi iyiliği için acı çekmeyi istemediğini, Hıristiyanlıktaki acının daima başkalarını kurtarma ve zorlukların üstesinden gelme mücadelesi ve dünya adına acıya katlanmanın kahramanca çabası olduğunu” ileri sürer ve peşinden şunları ilave eder:

“Transhümanizmde de aynı durum söz konusudur -bizler de dünyadaki acıları ortadan kaldırmak için şu anda mücadele ediyor ve acı çekiyoruz. Hastalıkları yok etmek, özgürlüklere ulaşmak, yaşlanma saatini geri çevirmek için savaşıyoruz. Hıristiyanlıkta ve transhümanizmde, biz ne acıyı kucaklıyoruz ne de ondan kaçıyoruz. Bunun

yerine onu, daha iyi bir dünyaya ulaşmak için geçmemiz gereken zorunlu kötülük olarak görüyoruz.”²⁸

Hıristiyan transhümanistlerin Hıristiyanlığı ve transhümanizmi acı, hastalık, yaşlılık ve ölümle mücadele konusunda ortak bir noktada buluştururken başvurdukları yegâne kaynak, Kutsal Kitap’tır. Özellikle Yeni Ahit’te İsa ile ilgili mucize içerikli anlatılar, Hıristiyan transhümanistler için iddialarının birer kanıtı niteliğindedir. İsa’nın körlerin gözlerini açtığını,²⁹ sağırları işitir kıldığını,³⁰ felçliyi yürür hale getirdiğini,³¹ dilsizi iyileştirdiğini,³² cüzamlıların temizlediğini³³ ve ölüleri dirilttiğini³⁴ anlatan mucize içerikli anlatılarda öne çıkan, İsa’nın şifacı özelliğidir.³⁵ Bu anlamda Hıristiyan transhümanistler açısından gerçek bir insan olarak İsa, insan yaşamının ne olması gerektiğinin âdeta kesin ifşasıdır.³⁶

Herzfeld’e göre transhümanist teknolojilerin her biri, insanın acılarını hafifletmenin bir yolu olmaları açısından Hıristiyan amaçlarıyla uyumludur. Zira İsa da hastaları iyileştirmeye teşvik etmiştir. Bu nedenle etik endişelere rağmen bu alanlarda ilerlemek gereklidir.³⁷ Meseleye İsa’nın sevgi vurgusundan yola çıkarak yaklaşan Garner’a göre ise İsa’nın sevgi ahlakı, insanları, ötekinin faydasına teknolojik çabalara davet eden ahlaki bir emir niteliğindedir. Dolayısıyla İsa’nın şifa mucizelerine benzer şekilde insanların acısını hafifletmek adına yeni tedavi biçimlerini geliştirmek için teknolojinin takip edilmesi elzemdir.³⁸

²⁸ Micah Redding, “Christianity is Transhumanism”, *h+ Media* (22 Mayıs 2014); Micah Redding, “Christianity is Transhumanism” (Erişim 11 Ekim 2020).

²⁹ Mat.9:27-31; Mat.20:29-34; Mar.10:46-52; Luk.18:35-43; Yu.9:1-12.

³⁰ Mar.7:31-37.

³¹ Mat.9:1-8; Luk.5:17-26.

³² Mat.9:32-33.

³³ Luk.5:12-16.

³⁴ Yu.11:38-45; Mat.11:4-6.

³⁵ İsa’nın şifacı özelliği ve Hıristiyanlıkta şifa konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Rifai Erten, “Hıristiyanlık’ta, İslamiyet’te Şifa ve Bu Dine İnananların Sağlık Konusuna Bakışları”, *Kalemname* 5/10 (2020), 389-403; ayrıca Türk halk inanışlarında şifa konusunda geniş bilgi için bkz. Rifai Erten, *Türk Halk İnanışlarında Maddi ve Manevi Şifa* (Ankara: Berikan Yayınevi, 2020).

³⁶ Joshua Marshall Strahan, “Thinking Like a Christian About Transhumanism”, *The Transhumanism Handbook*, ed. Newton Lee (Los Angeles: Springer, 2019), 811.

³⁷ Noreen Herzfeld, “Must We Die? Transhumanism, Religion, and the Fear of Death”, *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality*, ed. Tracy J. Trothen - Calvin Mercer (Cham: Springer, 2017), 291.

³⁸ Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 246; Stephen Garner, “Christian Theology and Transhumanism: The ‘Created Co-creator’ and Bioethical Principles”, *Religion and Transhumanism. The Unknown Future of Human Enhanc-*

İnsanî sınırların aşılabileceğini ileri süren Hıristiyan transhümanistler açısından yukarıda ifade edilen görüşlerin bir karşılığı vardır. Hastaları iyileştirmeyi ve hatta ölümü ortadan kaldırmayı İsa'dan onlara miras kalan ve yerine getirilmesi gereken bir görev³⁹ olarak anlayan Hıristiyan transhümanistlere göre Hıristiyanlıkta insanlar kendilerini gönderen Tanrı'nın, hastaları iyileştirme, açları doyurma ve ölümlere hayat verme şeklindeki işlerini yapmaya çağırılırlar. Söz konusu işleri yaparken de aslında Tanrı'nın işine katılmış ve insanlığın gerçek anlamını benimsemiş olurlar.⁴⁰

İsa'nın şifa faaliyetlerini "ölümle mücadele" konusuyla ilişkilendiren Redding, İsa'nın, havarilerini hasta iyileştirme, açları doyurma ve ölümleri diriltme için göndermesinin sebebinin, ölüme karşı mücadeleye onları ortak etmek olduğunu ileri sürer. Ona göre İsa, havarilerinden ölümün her türüsüne karşı mücadeleye katılmalarını istemiştir. Söz konusu katılımın, Redding açısından yalnızca havarilerinden istenen bir şey olmayıp İsa'ya iman etmiş herkesten istenen bir davranış olduğu anlaşılmaktadır. Zira ona göre bugün bile pek çok hastanenin *Saint Thomas* ve *Saint Mary's* gibi isimlere sahip olması şifanın, her zaman Hıristiyan misyonunun önemli bir parçası olduğunu göstermektedir.⁴¹ Hıristiyan transhümanizmi, modern tıp teknolojisini de bu bağlamda anlar ve yorumlar. Hıristiyan transhümanistler, İsa'nın mucizevî şifa faaliyetlerinden yola çıkarak modern tıp teknolojisinin kullanılması suretiyle acıları, hastalıkları, yaşlılığı ve ölümü ortadan kaldırmanın mümkün olduğunu⁴² vurgularlar.

3.2. İnsanın Doğası, Değişimi ve Dönüşümü

İnsanın doğası, bedenî ve ruhî özellikleriyle ilgilidir. Bu bağlamda Hıristiyanlığın insana ve insan doğasına bakışı beden ve ruh üzerinde yoğunlaşmıştır. Hıristiyanlığa göre ruh ve beden birlik ve

cement, ed. Calvin Mercer - Tracy J. Trothen (California: Praeger An Imprint of ABC-CLIO, 2015), 238.

³⁹ Ahmet Dağ, *Transhümanizm İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü* (Ankara: Elis Yayınları, 2018), 196.

⁴⁰ Redding, "Christianity is Transhumanism" (22 Mayıs 2014); Redding, "Christianity is Transhumanism".

⁴¹ Micah Redding, "Why Christians Should Support Radical Life Extension" (Erişim 08 Ekim 2020).

⁴² Redding, "Christianity is Transhumanism" (22 Mayıs 2014); Redding, "Christianity is Transhumanism".

bütünlük arz eder. Tanrı suretinde yaratılmış olan insan⁴³ hem bedensel hem de ruhsal bir varlıktır.⁴⁴ İnsan, bedeni ve ruhuyla *imago Dei* (Tanrı'nın Sureti)'yi en iyi yansıtan varlıktır.

Hıristiyanlıkta beden, bu dinin teolojisinde kilit öneme sahip olan *diriliş, enkarnasyon* gibi öğretilerle de çok yakından ilişkilidir.⁴⁵ Özellikle insanın doğası söz konusu olduğunda beden, diriliş doktrini ile birlikte düşünülmelidir. Ölülerin dirileceğine inanmak başından beri Hıristiyan inancının temel bir unsurudur.⁴⁶ 1. Korintliler 15/12-20'deki ifadelerden anlaşıldığına göre ölümden diriliş muhakkak gerçekleşecektir çünkü ölmüş olanların ilk örneği olarak İsa Mesih de ölümden dirilmiştir.

Hıristiyanlıkta diriliş, ruh ve bedenle birlikte gerçekleşecek bir durum olarak anlaşılır. Diriliş, insanın beden ve ruhunda yani doğasında bir değişim ve dönüşüm meydana getirecek midir? İnsanların dirilişte sahip olacağı bedenin ölüm öncesindeki bedenle aynı mı farklı mı olduğu konusunda özellikle İsa ile ilgili diriliş anlatıları bir fikir vermektedir. Luka ve Yuhanna'daki ifadeler⁴⁷ göre İsa, çarmıh sonrası dirilişinde, çarmıh öncesi sahip olduğu bedeniyle dirilmiş ancak yeryüzündeki hayatına geri dönmemiştir. Buna benzer şekilde ona tabi olanlar da Tanrı tarafından, sahip oldukları bedenleriyle diriltilecek⁴⁸ ancak bu beden yüce⁴⁹ ve tinsel⁵⁰ bir bedene dönüşecektir.⁵¹ Zikredilen dönüşüm, beraberinde bir değişimi de getirecektir. Nitekim Pavlus dirilişle birlikte, çürüyen varlığın çürümezliği, ölümlü varlığın ölümsüzlüğü giyineceğini, böylelikle ölümün yok edilip onun üzerinde zafer kazanılacağını belirtir.⁵² Hıristiyanlar, Kutsal Kitap cümlelerinden⁵³ yola çıkarak bu bedenin “yüceltilmiş”⁵⁴ ve “yeni”⁵⁵ bir beden türü olacağını iddia eder.

⁴³ Yar.1:26-28.

⁴⁴ Muhammet Yeşilyurt, “Hıristiyanlığın ‘Imago Dei’ Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı.”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 9/5 (2020), 3638.

⁴⁵ Calvin Mercer, “Protestant Christianity—Sorting Out Soma in the Debate About Transhumanism: One Protestant’s Perspective”, *Transhumanism and the Body: The World Religions Speak*, ed. Calvin Mercer - Derek F. Maher (New York: Springer, 2014), 142.

⁴⁶ *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*, çev. Dominik Pamir (İstanbul: Yayıncılık Matbaacılık, 2000), 249.

⁴⁷ Luk.24:36-43; Yu.20:27.

⁴⁸ 1Ko.6:13-15

⁴⁹ Flp.3:21.

⁵⁰ 1Ko.15:44.

⁵¹ *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*, 251.

⁵² 1Ko.15:51-54.

⁵³ Kol.3:4.

⁵⁴ *Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*, 251.

Transhümanizmin insanın doğasına ve onu oluşturan ruh ve beden unsurlarına yaklaşımı, Hıristiyanlıktan farklılık arz eder. Transhümanizmde öncelikli olarak iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve eğer başarılabilirse ölümsüz kılınması hedeflenen unsur bedendir ancak *post-human* safhaya geçişi mümkün kılacak çalışma alanı olarak daha çok zihnin ölümsüzlüğü üzerinde yoğunlaşılır. Transhümanizm bedenleşmeyi insan olma durumunun temel sorunu olarak görür. Beden, insanların yapabilme ihtimali olan şeyler konusunda insana ciddi sınırlamalar dayatır, irade üzerinde baskı uygular. İnsan, artık istediği şeyleri yapamaz. Beden, aynı zamanda bir acı ve ıstırap kaynağıdır. Bedenleşmiş bir varlık olarak insan, kırılabilir ve savunmasızdır; yaralanabilir, hastalanabilir ve nihayetinde yaşlanır ve ölür. Bu nedenle transhümanizm, insanın sonlu ve ölümlü bedeninden kurtarılması gerektiğini söyler.⁵⁶ Söz konusu amaç doğrultusunda yapay zekâ temelli biyo/nano/info/siber /bilişsel-teknolojik çalışmalara ağırlık veren transhümanistler, hem beden hem de zihin üzerinde köklü değişiklikleri ortaya çıkaracak bir çaba içerisindeyler. Bu öyle bir çabadır ki, yalnızca bedenin ya da zihnin geliştirilmesi değil, aynı zamanda insan-makine karışımı “cyborg”lerin ve “post-human” olarak isimlendirilen, mükemmel ötesi, tamamen ölümsüzlüğe ulaşmış yeni bir varlık türünün ortaya çıkartılması hedeflenmektedir.⁵⁷

Hıristiyanlıkta ve transhümanizmde yukarıdaki şekilde anlaşılan insanın doğası/değişimi/dönüşümü, Hıristiyan transhümanizmde teolojinin ve teknolojinin uzlaştırılmaya çalışıldığı bir bağlam içerisinde anlaşılır ve sunulur. Hıristiyanlıkta *imago Dei* olarak düşünülen insan ve onun doğası, Hıristiyan transhümanizmi için de hareket noktasıdır. Seküler transhümanizmde ortaya çıkartılmak istenen varlık türlerinin (cyborg, post-human) Hıristiyanlıkla ve ondaki *imago Dei* öğretisiyle uzlaştırılması mümkün görünmez. Ancak Hıristiyan transhümanizmi, sözü edilen imkânsızlığı aşmada yeni bir yol sunar. Hıristiyan transhümanizmi Tanrı'nın suretini “ruh”ta arar. Bu yüzden onlara göre “beden”i Tanrı'nın yarattığı

⁵⁵ Mercer, “Protestant Christianity—Sorting Out Soma in the Debate About Transhumanism: One Protestant’s Perspective”, 139.

⁵⁶ Brent Waters, “Whose salvation? Which Eschatology? Transhumanism and Christianity as Contending Salvific Religions”, *Transhumanism and Transcendence: Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*, ed. Ronald Cole-Turner (Washington: Georgetown University Press, 2011), 165.

⁵⁷ Yeşilyurt, “Hıristiyanlığın ‘Imago Dei’ Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı.”, 3631-3635.

şeyden başka bir şey haline getirmek *imago Dei* öğretisine zarar vermez. Hatta Tanrı ile birlikte “ortak yaratıcılar” olarak düşünülen insanın, bu tür bir yaratmayı icra anlamında bedenlerde bazı değişiklikleri gerçekleştirilmesi, Tanrı’nın egemenliğini güçlendirme ve söz konusu egemenliği yansıtmaya bakımından önemli ve değerli görülür.⁵⁸

Hıristiyanlıkta insanın iyileştirilmesinde, değişim ve dönüşümünde Tanrı’nın “lütfu” merkezî bir role sahiptir.⁵⁹ Dönüşüm, “lütfu” sebebiyle Tanrı tarafından beslenen ve desteklenen bir süreçtir. Hıristiyan transhümanistler ise kendi kendilerini dönüştürmeyi arzular. Ancak Redding’e göre “bunları birbirinin zıttı bir konuma yerleştirmek, ikisini de yanlış anlamaktır. Lütfu, hareket etme yeteneğimizi ortadan kaldıran, eylemi kesinlikle yasaklayan bir şey değildir. Lütfu, bize imkân veren, gereken şeyi yapma gücü veren şeydir.”⁶⁰

Hıristiyan transhümanizmde insanın değişim ve dönüşümü düşüncesi, ilk dönem Hıristiyanlarına kadar geriye götürülür. Hıristiyan transhümanistlere göre ilk Hıristiyanlar da insanlığın ve dünyanın fiziksel olarak dönüştürülmesi gerektiğini savunmuşlardır. Buradan hareketle Hıristiyanlık-transhümanizm uzlaşısını ispat etmeye çalışan Hıristiyan transhümanist Redding, ilk Hıristiyanların insanlığın doğası hakkında ulaştığı sonuçların transhümanizmle büyük ölçüde uyumlu olduğunu, konu hakkında fikir yürüten transhümanistlerin sonuçlarını anımsattığını iddia eder. Ona göre “ilk Hıristiyanlar, etraflarındaki dünyanın sınırlarına değil, insanlığın sınırsız potansiyeline olan inanca dayanan bir insanlık anlayışını, bazı teologların ‘aşkın hümanizm’ dedikleri şeyi benimsemişlerdi.”⁶¹

“Aşkın hümanizm” Hıristiyan transhümanizmde, Pavlus’un sözlerinden hareketle “yeni insanlık” adı verilen bir kavram ve düşünceyle ifade edilmeye çalışılır. Pavlus’un “Artık ne Yahudi ne Grek, ne köle ne özgür, ne erkek ne dişi ayrımı vardır. Hepiniz Mesih İsa’da birsiniz”⁶² sözleriyle yeni bir insanlığı ortaya çıkardığı iddiasında olan Redding burada sözü edilen insanlığın; coğrafya, politika, ırk,

⁵⁸ Michael Dickson, “The Imago Dei and the Imago Mundi”, *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church: Chips in the Brain, Immortality, and the World of Tomorrow*, ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner (Cham: Springer, 2018), 107.

⁵⁹ Winyard Sr, *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*, XXXIV.

⁶⁰ Redding, “Christianity is Transhumanism” (22 Mayıs 2014).

⁶¹ Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 793.

⁶² Gal.3:28.

cinsiyet veya kişinin doğum koşulları gibi daha önce onu sınırlandıran şeylerle artık sınırlanmayacak veya tanımlanmayacak bir insanlık olduğunu savunur. Enkarnasyonu kendisinin “yeni insanlık” görüşüyle ilintilendiren Redding, enkarnasyonun, Tanrı'nın Mesih'te insanlıkla birleşmesi anlamına geldiğini, bu birleşmenin insanlığın sınırsız potansiyelinin yenilenmesiyle sonuçlandığını, bundan dolayı Mesih'in de devam eden bir dönüşüm sürecinde “yeni insanlığı” başlatan “yeni Âdem” olduğunu ileri sürer.⁶³

Hıristiyan transhümanizmi, insanın değişim ve dönüşümünün teknolojik ilerlemelerle mümkün olabileceği iddiasındadır. Hıristiyan transhümanist Christopher Benek, teknolojik değişimin, beraberinde insanın da değişimini getireceğini ve nihai noktada insanın bir gün ölümsüz bedenler geliştirebileceğini söyler.⁶⁴ Uzun ömürlülüğü, ölümsüzlüğün adeta bir habercisi ve müjdecisi olarak gören Hıristiyan transhümanistler⁶⁵ için Yeşaya 65/20, ölümsüzlüğe ulaşabileceğinin bir nevi teolojik kanıtı niteliğindedir. İlgili Kutsal Kitap pasajı, bebeklik döneminde ölen hiç kimsenin olmadığı, yüz yaşında ölen kimsenin genç sayılacağı bir zaman diliminin geleceğinden söz eder. Buradan hareketle, Hıristiyan transhümanizmde “insanın değişim ve dönüşümü” denildiğinde anlaşılması gereken şeyin öncelikle “sağlıklı bedenler içinde uzun bir ömür”, ardından da “bedenin ölümsüz kılınması” olduğu söylenebilir.

Ömrü uzatma senaryosunu Kutsal Kitap vizyonu ile tutarlı gören Hıristiyan transhümanizmi, ölümlü insanın büyük bir değişim geçirerek ölümsüz insan olmasıyla birlikte ölümün yenileceğini ve bunun insan eliyle gerçekleşeceğini iddia eder. Aslında mezkûr iddiasını da yine Kutsal Kitap'la temellendirir. Nitekim Redding, Pavlus'un, “ölümünden dirilişin bir insan aracılığıyla olacağına”⁶⁶ dair ifadelerinden yola çıkarak tıpkı İsa Mesih gibi insanlığın da kendi dirilişini kendisinin temin edeceğini ve böylelikle ölüme karşı zafarinin nihai noktada kesin olduğunu savunur.⁶⁷

Hıristiyan transhümanizmine göre “değişmiş-dönüşmüş insan”ın ilk örneği İsa'dır. İsa, kendi ikili tabiatıyla aslında transhü-

⁶³ Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 780; Redding, “Christianity is Transhumanism”; Redding, “Christianity is Transhumanism” (22 Mayıs 2014).

⁶⁴ Christopher Benek, “The Singularity: Christianity's New Eschatological Hope”, *ChristopherBenek.com* (21 Haziran 2015).

⁶⁵ Redding, “Why Christians Should Support Radical Life Extension”.

⁶⁶ 1Ko.15:21.

⁶⁷ Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 782.

manizmin ideallerini onaylamış ve bu yönüyle örneklik oluşturmuştur. Dolayısıyla Hıristiyan transhümanizmi, transhümanizmin insan kimliği anlayışının İsa'nın kendisinde ve hayatında somutlaştığını savunur.⁶⁸ Sırasıyla Hıristiyanlığın, seküler transhümanizmin ve Hıristiyan transhümanizminin insanın doğası, değişim ve dönüşümü hakkındaki düşüncelerinden şu sonuçlara ve tespitlere ulaşılabilir:

1. Hıristiyanlık, seküler transhümanizm ve Hıristiyan transhümanizmi insanın gelecek bir zaman diliminde bir değişim ve dönüşüm geçireceği ve nihayetinde ölümsüzlüğe ulaşacağı konusunda müşterek bir paydada buluşurlar.

2. Seküler transhümanizm, söz konusu değişimi insanın fiziksel, ruhsal, biyolojik ve bilişsel özelliklerinde köklü bir şekilde gerçekleşecek bir değişim olarak anlarken Hıristiyanlık ve Hıristiyan transhümanizmi, Kutsal Kitap'tan hareketle değişimin çoğunlukla bedenlerde vuku bulacağına işaret eder.

830 | db

3. Seküler transhümanizmde hedef, insanı şu anki insan olmaktan çıkarmak; bilişsel yeteneği, biyolojisi ve fizyolojisiyle Homo Sapiens'i kat be kat aşmış mükemmel özellikteki yeni bir varlık türü olan "post-human"ın ortaya çıkışını sağlamaktır. Hıristiyanlıkta ve Hıristiyan transhümanizmde ise değişim geçirecek insanın, her ne kadar mükemmelleşmiş ve yüceltilmiş olsa da biyolojisi ve fizyolojisiyle insan olarak kalacağına vurgu yapılır. Dolayısıyla insanın yerini başka bir varlık türü almayacaktır.

4. Seküler transhümanizm ile Hıristiyan transhümanizmi, öngördükleri değişimin "insan eliyle" gerçekleşeceğini söyleyerek ortak bir noktada buluşurlar. Bu hedef doğrultusunda bilimsel ve teknolojik çalışmalara ağırlık vererek insanı güçlendirmeyi, zaaflarından arındırmayı, mükemmelleştirmeyi ve nihayetinde ölümsüz kılmayı hedefler. Hıristiyanlık ise öngördüğü değişimin İsa'nın ikinci kez yeryüzüne gelişiyle başlayacak bir süreç olduğuna, insan eliyle değil, "Tanrı'nın müdahalesiyle" gerçekleşeceğine vurgu yapar.

⁶⁸ Redding, "Christianity is Transhumanism"; Micah Redding, "Interested in Christian Transhumanism?" (07 Temmuz 2013).

3.3. İnsanın Yaratıcılığı

İnsanın değişim ve dönüşümünde Tanrı'nın müdahalesini değil, neredeyse tamamen “insanî çaba”yı öne çıkaran Hıristiyan transhümanizmi, insanın yaratıcılığı meselesinde nerede duruyor olabilir? Kuşkusuz, teolojik metinlerden ilham alarak Tanrı'yı geri plana atan ve bütün rolü insana ve onun yapıp etmelerine yükleyen bir anlayışın, insanı “yaratıcı” bir varlık kategorisinde değerlendirdiğini teorik olarak varsaymak mümkündür. Ancak sözü edilen varsayımın gerçekliğinin tahlili için, insanın yaratıcılığı söz konusu olduğunda bu yaratıcılıkla ilişkilendirilen *imago Dei* öğretisini, transhümanizmi benimseyen Hıristiyanların nasıl yorumladığı ortaya konulmalıdır.

Kutsal Kitap'ta *imago Dei*, insanın Tanrı suretinde yaratılmış bir varlık olmasını ifade eder.⁶⁹ Sözü edilen suretin neleri içine aldığı, hangi özellikleri barındırdığı ve insana yansımalarının hangi düzey ve düzlemde olduğu konusunda Hıristiyan geleneğinde pek çok görüş ileri sürülmüştür.⁷⁰ Bunlardan en güçlüsü ve tercih edileni olan “işlevsel yaklaşım”a göre insan, yaratılmış evrende bir şekilde Tanrı'yı temsil eder. Tanrı'nın temsili de insan için, ancak yapıp eylemesiyle mümkündür. Yani burada merkeze alınan husus, insanın Tanrı'ya benzer kılınmaya çalışılan fiziksel özellikleri değil, “faaliyeti”dir. İnsan, faaliyetleriyle Tanrı'yı temsil eder ve böylelikle Tanrısal sureti taşımış olur.

Hıristiyan transhümanistler, işlevsel yaklaşımdaki “faaliyet” vurgusunu daha ileri bir noktaya taşıyarak insanın da Tanrı gibi yaratabileceğine ve bunun, insanın Tanrı'nın suretinde yaratılmış olma özelliğini ortadan kaldırmayacağına vurgu yaparlar.⁷¹ Bu noktada Hıristiyan transhümanistlerin teolojik dayanak noktalarından biri, Philip Hefner, Ted Peters ve Metodist Lynn Rhodes gibi teologlar tarafından ileri sürülen “Created co-Creator (Yaratılmış Ortak Yaratıcı)” metaforudur. Zikredilen metafor, Tanrı'nın suretinde yaratılmış olma durumunun insanın sadece “yaratık” değil, aynı zamanda “yaratıcı” olması fikrini de içeren bir anlama sahip oldu-

⁶⁹ Yar.1:26-28.

⁷⁰ Bahsedilen görüşlerle ilgili geniş bilgi için bkz. Yeşilyurt, “Hıristiyanlığın ‘Imago Dei’ Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı.”, 3627-3629; Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 72; Dickson, “The Imago Dei and the Imago Mundi”, 102; Noreen Herzfeld, “Creating in Our Own Image: Artificial Intelligence and The Image of God”, *Zygon*® 37/2 (2002), 304.

⁷¹ “Christian Transhumanist Affirmation”.

ğunu ifade eder.⁷² Hefner ortak-yaratıcılığın, Tanrı'nın sureti ve benzerliğinde yaratılmış olma anlamına gelen şeyin içeriğini oluşturduğunu iddia eder. Öz bilinç sahibi olabilme, özeleştirel kararlar alabilme, bunlara göre hareket edebilme ve gerçekleştirilen fiillerin ortaya çıkan sonucundan sorumluluk alabilme gibi özellikler, insanı suretin taşıyıcıları olarak belirleyen unsurlardır.⁷³

Hıristiyan transhümanistlerin, insanın yaratıcılığını Tanrı'nın yaratıcılığı ile birleştirdikleri en önemli saha, teknolojidir. Onlar için teknoloji, sadece insanların yaptığı bir şey olmayıp aynı zamanda Tanrı'nın işinin ve misyonunun bir parçasıdır.⁷⁴ Inessa Lee'ye göre "Hıristiyan transhümanizmi dönemi boyunca, Tanrı'nın sureti insanlıkla birleşecektir. İnsanlar -bilim ve teknoloji; onların ölümü ortadan kaldırmalarına ve yeni yaşam biçimleri yaratmalarına olanak sağladığı için- Tanrı ile birlikte yaratıcı olduklarını fark edeceklerdir."⁷⁵ Cole-Turner'in de belirttiği gibi "Transhümanizmi benimseyen Hıristiyanlar, Tanrı'nın tamamen yaratma işi ile meşgul olmadığına, ancak şu anda bile aktif olarak yaratma halinde olduğuna inanma eğilimindedir. Buna, Tanrı'nın teknoloji yoluyla yarattığı şekilde daha da tartışmalı bir fikri eklerler. Tanrı tüm yaratılışı; yaratılışı sürdürmek, yenilemek ve geliştirmek için bir araç olarak kullanır. Hıristiyan bir transhümaniste göre bu düşünce, eğer Tanrı yaratılıştaki her şeyi kendi amaçları için kullanıyorsa Tanrı'nın, yaratılışı mükemmelliğe getirmek için teknolojiyi kullanabilmesi gerektiğini akla getirir. Onlar elbette burada dikkatli davranırlar. Örneğin, teknolojik açıdan gelişmiş kitle imha silahlarının yaratmak için kullanıldığını öne sürmek istemezler. Ancak diğer birçok teknoloji biçimi, Tanrı tarafından kullanılmaktadır. Örneğin ilaç, Tanrı tarafından iyileştirmek için kullanılır. Gelişmiş tarımsal teknikler, dünyayı beslemek için kullanılır. İnsan geliştirme teknolojisi, benzer şekilde, Tanrı'nın insanlığı yaratma işini tam ve son haliyle tamamladığı bir yol olarak görülebilir."⁷⁶

⁷² Karen Lebacqz, "Dignity and Enhancement in The Holy City", *Transhumanism and Transcendence: Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*, ed. Ronald Cole-Turner (Washington: Georgetown University Press, 2011), 57.

⁷³ Philip Hefner, "The Creation", *Christian Dogmatics*, ed. Carl E. Braaten - Robert W. Jenson (Philadelphia: Fortress Press, 1984), 1/327; Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 203.

⁷⁴ Redding, "Christian Transhumanism", 2019, 780.

⁷⁵ Inessa Lee, "Equalism: Paradise Regained", *The Transhumanism Handbook*, ed. Newton Lee (Los Angeles: Springer, 2019), 852.

⁷⁶ Ron Cole-Turner, "Introduction: Why the Church Should Pay Attention to Transhumanism", *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church/Chips in the Brain, Immortality*,

Hıristiyan transhümanistlerin insanın yaratıcılık özelliği konusundaki iddialarında da Kutsal Kitap'ta geçen İsa ile ilgili anlatılar en önemli hareket noktasını oluşturur. Özellikle İsa'nın tabiatına dair Hıristiyan yorumu, bu noktada transhümanist Hıristiyanlar için uygun zemini hazırlamış durumdadır. Nitekim onlara göre İsa'nın "tanrı-insan" kimliği, Tanrı'nın insan olmasının (enkarnasyon) örneği olabildiği gibi insanın da Tanrı olabileceğinin (theosis)⁷⁷ bir kanıtı niteliğindedir.⁷⁸ Ancak Hıristiyan transhümanist düşüncede insanın tanrılaştırılması, teorik ve soyut bir anlam ve muhtevaya sahip değildir. Bir varlığı "tanrı" kılan en önemli özelliğin, onun "yaratım" edimi ve eylemine sahip olmasından hareketle söz konusu fikriyatta da insanın tanrılaştırılması, insanın yaratım faaliyetlerine "uygulayıcı" boyutta bizzat katılması şeklinde anlaşılır. Nitekim İsa da insan kimliğiyle Tanrı'nın yaratım eylemlerine katılmış, insanlığın gelişmesi ve ilerlemesi yolunda beliren tehditlerle yüzleşmiş ve geleceğe bir yol açmayı başarmıştır.⁷⁹

Aslında sadece Yeni Ahit'teki İsa ile ilgili anlatılar değil, belki sözü edilen anlatıların da temelini oluşturacak şekilde Eski Ahit'te⁸⁰ geçen Yahudi yaratılış hikâyesi de Hıristiyan transhümanistlerin referans aldığı temel metinlerden biridir. İlgili hikâyeden hareket eden Redding'e göre "*İnsanları tanrısal olanın köleleri olarak tasvir eden Babil yaratılış mitlerinin açık bir reddi içinde Yahudi yaratılış hikâyesi, insanları Tanrı'nın eylemlerine katılmak için yaratılmış olarak tasvir eder. Yaratılışın başlangıcında insanlara dünyayı işleme, evreni adlandırıp kategorize etme ve teknolojik yenilik sürecini başlatma görevi verilmiştir.*"⁸¹ Yaratılış kitabında sürekli olarak yeni şeyler yaratan, hayatı geliştiren, dünyanın yaratıcısı ve hükümdarı olarak tasvir edilen Tanrı'ya benzer şekilde insan da O'nun suretinde yaratılmış bir varlık olarak yaratıcı olabilir. Bu nedenle insan, bir yaratıcı olarak aynı zamanda her şeye hükmetme yeteneğine sahip bir varlıktır. Redding sözü edilen kutsal metin bölümünün, "Tan-

and the World of Tomorrow, ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner (Cham: Springer, 2018), 9.

⁷⁷ Özellikle Doğu Ortodoks geleneğinde kullanılan bir kavram olan theosis, insanın aşamalı olarak Tanrı'nın benzerliğine dönüşmesini ve tanrılaştırmasını ifade eder (Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 79-89.)

⁷⁸ Yeşilyurt, "Hıristiyanlığın 'Imago Dei' Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı.", 3636-3637.

⁷⁹ Redding, "Christianity is Transhumanism" (22 Mayıs 2014); Redding, "Christianity is Transhumanism".

⁸⁰ Yar.1:26-28.

⁸¹ Redding, "Christianity is Transhumanism" (22 Mayıs 2014).

rının insanlara hayatı yaratmayı, geliştirmeyi, yaratılışı adlandırmayı ve sınıflandırmayı, her şeyi araştırıp yönetmeyi ve Tanrı'nın yaptığı tüm işlere katılmayı emreden ifadelerle son bulduğunu"⁸² söyler.

İnsanın tüm yaratılışa hükmetmek için yaratılmasının zorunlu olarak ölümün kısıtlamalarından kurtulmak anlamına geldiğini iddia eden Hıristiyan transhümanizmine göre Yaratılış kitabındaki hikâye; hayat ağacıyla kaybedilen fiziksel ölümsüzlüğün insanlığın ulaşabileceği bir yerde olduğu, insanın ölümlülüğe galip geleceği ve yenilgiden ayağa kalkıp yeniden eşyanın doğal düzeninde amaçlanan yerini yani ölümsüzlüğü kuşanacağı konusunda ısrar eder.⁸³ Dolayısıyla ölümsüzlük Hıristiyan transhümanizmde, insanın yaratıcılık özelliği ve bu özelliğin uygulama sahasına dökülmesiyle çok yakından ilişkilidir. İnsanın yaratıcılık yeteneği geliştikçe; hastalıklardan, biyolojik ve fiziksel kusurlardan kurtulmayı ve ömrü uzatmayı mümkün kılacak biyoteknolojik ilerlemeleri sağladıkça insan, ölümsüzlüğe bir adım daha yaklaşmış olacaktır.

834| db

Hıristiyan transhümanizmde “insanlığın, Tanrı'nın dünyaya hükmetme şeklinin bir taklidi olarak dünyaya hükmetmesi amaçlanmıştır.” Ancak dünyayı imar etmeden, orada hüküm sahibi olmadan önce insanın, benzer bir görevi aslında Cennet'te de yerine getirdiği ileri sürülür. Buna göre Kutsal Kitap'ta insan öncelikle Cennet Bahçesi'ne yerleştirilmiş ve ona, Cennet'e bakıp koruması talimatı verilmiştir. “Bakma” ve “koruma” kelimelerinin doğrudan alet kullanımını ifade ettiğini söyleyen Redding, Kutsal Kitap'a göre insanlığın görevinin ve gerçek amacının, tarım için alet kullanmayı öğrenmekle başladığını savunur.⁸⁴ Redding insanın “teknoloji içerikli” ya da “teknoloji yoluyla” yaratıcılık özelliğine cennetteki ilk insan (yani Âdem) üzerinden getirdiği yorumun dışında yine Yaratılış kitabından, bu sefer Nuh ve onun yaptığı gemi üzerinden bir yorum getirir. O, “dünyanın en büyük teknolojik eseri” ve “bir yok olma olayından sağ çıkacak kadar güçlü bir araç” diyerek tanımladığı Nuh'un Gemisiyle ilgili anlatının, “Kutsal Kitap'ın kurtuluşla ilgili arketipsel vizyonuna karşılık geldiğini ve hayat kurtarmak için

⁸² Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 779.

⁸³ Micah Redding, “The Resurrection is Technological” (Erişim 04 Ekim 2020).

⁸⁴ Redding, “The Resurrection is Technological”.; ayrıca bkz. Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 779.

devasa bir teknolojik projede Tanrı ile ortaklık yapan insanlar hakkında⁸⁵ bir anlatı olduğunu belirtir.

3.4. Eskatoloji

Eskatoloji ve kurtuluşa dair öğretisi ve düşünceler, hemen hemen her dinde mevcuttur. Bu dinlerden biri olan Hıristiyanlık, Yahudilikten miras aldığı mesihçi karakteriyle eskatolojik görüşlerini zenginleştirmiş, buna bağlı olarak da dünyayı ve öte dünyayı içine alan bir kurtuluş anlayışı geliştirmiştir.⁸⁶

Dinlerin eskatoloji hakkındaki görüşleri, kurtuluş öğretileriyle yakından ilgilidir. İnsanları bekleyen “son gün”, aynı zamanda kurtuluşa açılan kapının aralanmasıdır. Bu bağlamda Hıristiyan inancına göre insanlığın kurtuluşu için kendini kurban eden İsa, kurtuluşun merkezidir. Onun Tanrı'nın kelâmı (logos) olarak enkarnasyonu, çarmıha gerilmesi, ölümü, dirilişi ve göğe yükselmesi insanlığın kurtuluşunun gizemli süreçlerini oluşturur.⁸⁷

Hıristiyanlıkta eskatolojik kurguyla çok yakından ilişkili olan “kurtuluş”; anlamı ve ortaya çıkardığı/çıkaracağı iddia edilen sonuçları itibarıyla transhümanist düşünce için referans oluşturacak bir niteliğe sahiptir. Özellikle Winyard Sr.'nin de tespit ettiği gibi kurtuluşla ilgili şu hususlar, transhümanizmin iddiaları için de kullanılabilir niteliktedir: Birincisi, İnciller'de inananların ebediyet için kurtarılacağı yönünde bir umut aşılacaktır. Bu umut, Mesih'in İkinci Gelişinde tam olarak gerçekleşecektir.⁸⁸ İkincisi, İsa'nın bedeninin dirilişteki dönüşümünün adeta bir yansıması halinde, kurtuluşta inananların bedenleri de dönüşecektir. Kurtuluş yerine giderken inananlar, ölümsüz bedenler alacaklardır.⁸⁹ Üçüncü ve son olarak kurtuluş, Vahiy 21/1-4'te de belirtildiği gibi, inananların hayatlarını değiştirecek, onlar artık günah ve acıyla kuşatılmayacaklardır.⁹⁰

⁸⁵ Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 780.

⁸⁶ Hıristiyanlığın kurtuluş anlayışıyla ilgili geniş bilgi için bkz. Kemal Polat, “Hıristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasıtasıyla Kurtuluş”, *Ekev Akademi Dergisi* 27 (2006), 183-202.

⁸⁷ Polat, “Hıristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasıtasıyla Kurtuluş”, 201.

⁸⁸ Bkz. Yu.14:1-3.

⁸⁹ Bkz. 1Ko.15:54-57.

⁹⁰ Winyard Sr., *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*, 15, 16.

Transhümanist düşüncenin, kendi eskatolojik tasavvurunu oluştururken yukarıdaki söz konusu Kutsal Kitap pasajlarından ilham aldığı söylenebilir. Seküler transhümanizm, her ne kadar, Hıristiyan teolojisinde kurtuluşun sebebi olarak öne çıkarılan günah sebebiyle “Düşüş” fikrini reddetse de kurtarıcı ve eskatolojik bir hikâyeyi o da sunar.⁹¹ Transhümanist eskatoloji, kendini aşmak için hiç bitmeyen bir çabadan ibarettir.

Kendine özgü eskatolojik amaçları olan, aşkınlaşmanın da Tanrı'ya duyulan inançla değil sözü edilen eskatolojik amaçlarla gerçekleşeceğine inanan⁹² transhümanizm, Hıristiyanlık ile yüzeysel bir benzerlik gösterir ancak farklı türde bir inanca dayanır.⁹³ Transhümanizm, rasyonel düşünce, özgürlük, hoşgörü ve başkaları için endişe gibi üstün insanî değerlerin, pratik aklın kullanılmasıyla ve bu aklın “yarattığı” yeni teknolojilerle geliştirilebileceğini ileri sürer.⁹⁴ Bu yolla transhümanizm, Hıristiyanların acı ve ölüm üzerinde kurguladıkları aşkınlık vizyonlarına ve Vahiy kitabında belirtilen yeni bir cennet ve yeni bir dünya vaatlerine çoğunlukla dikkat çekiçi bir biçimde benzeyen ancak söz konusu vaatlerden daha iyi bir dünya umudu sunduğunu iddia eder.⁹⁵ Dolayısıyla teknolojiyi vasıta kılarak yaratıcılığa yeltenen transhümanizmin aynı zamanda teknolojik bir hareket ve ideoloji olduğu⁹⁶ söylenebilir.

Transhümanizmde eskatoloji, trans/post-hümanizme has bir düşünce olan “tekillik” ya da “teknolojik tekillik” kavramıyla iç içedir. Tekillik, doksanlı yılların başlarında matematikçi ve bilim kurgu yazarı Vernor Vinge tarafından popüler hale getirilmiş bir terimdir. Vinge, teknolojinin katlanarak hızlandığını ve çok da uzak olmayan yakın bir gelecekte bir noktada, insan varlığının doğasını sonsuza dek değiştirecek bir teknolojik gelişmenin olacağını iddia eder. Vinge'ye göre bu teknolojik gelişme, şu anda insanda bulunan zekâdan daha büyük bir zekânın yaratılmasıyla gerçekleşecektir.⁹⁷ Tekillik

⁹¹ Waters, “Whose salvation? Which Eschatology? Transhumanism and Christianity as Contending Salvific Religions”, 168.

⁹² Ahmet Dağ, *İnsansız Dünya Transhümanizm* (İstanbul: Ketebe Yayınları, 2020), 102.

⁹³ Winyard Sr., *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*, XXXIV, 210.

⁹⁴ “Transhumanist FAQ”, *Humanity+* (Erişim 23 Nisan 2021).

⁹⁵ Garner, “Christian Theology and Transhumanism: The ‘Created Co-creator’ and Bioethical Principles”, 229.

⁹⁶ Dağ, *Transhümanizm İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü*, 198.

⁹⁷ Vernor Vinge, “The Coming Technological Singularity: How to Survive in the Post-Human Era” (1993); ayrıca bkz. Garner, *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*, 225.

düşüncesini daha da geliştiren ve konuyla ilgili eserinin adına da yerleştiren tanınmış fütürist Ray Kurzweil, genetik, nanoteknoloji ve robotbilim alanlarındaki gelişmelerin “tekillik” olarak adlandırıldığı bir dönemi başlatacağını ileri sürer.⁹⁸ Kurzweil’in teorisindeki “tekillik”, zamanın başlangıcından bu yana gelişmeye devam eden evrimsel bir düşüncedir.⁹⁹ Ona göre tekillik “teknolojik değişim hızının, insan yaşamını geri dönülmez biçimde dönüştürecek kadar yüksek olacağı, değişimin etkilerinin de bir o kadar derinleşeceği, geleceğe ait bir dönemdir”. Kurzweil tekilliğin, insanın, biyolojik bedeninin ve beyninin kısıtlamalarından sıyrılmasına, ölüme galip gelmesine, düşünsel potansiyelini genişletmesine imkân sağlayacağını savunur. Aynı zamanda tekilliğin, bu yüzyılın sonunda biyolojik olmayan insan zekâsının biyolojik insan zekâsından trilyon kere kat daha büyük olması sonucunu doğuracağını iddia eder. Kurzweil, tekilliğin tam olarak 2045 yılında gerçekleşmeye başlayacağını da öngörür.¹⁰⁰

İnsan ile makine, fiziksel gerçeklik ile sanal gerçeklik arasındaki ayrımları ortadan kaldıran; insanın biyolojik varlığının teknolojiyle birleşmesinden doğan tekillik,¹⁰¹ teknolojik bir eskatolojiyi vurgular. İnsanın evrimsel gelişim basamağında ulaşacağı son noktaya karşılık gelen tekillik, transhümanizme göre insanın aynı zamanda nihâi kurtuluş noktasıdır. Maddi dünya üzerindeki aşkınlık arzusuyla teknolojik bir eskatolojiyi insanlara sunan transhümanist tekillik, insanın kurtuluş ve kaderinin yalnızca insanlığın elinde olduğunu iddia eder.¹⁰² Bu yönüyle transhümanizmin, tanrısal bir planı ve müdahaleyi içinde barındıran “teolojik bir eskatolojiyi (kurtuluşu)” kabul etmediği söylenebilir. Tam tersine transhümanist tekillik anlayışında “teknolojik eskatoloji”, Tanrı’nın kurtarıcı gücü konusundaki geleneksel Hıristiyan görüşünün yerini alır.¹⁰³

⁹⁸ Ray Kurzweil, *İnsanlık 2.0: Tekillğe Doğru Biyolojisini Aşan İnsan*, çev. Mine Şengel (İstanbul: Alfa Yayınları, 2020), 295.

⁹⁹ Jeffrey P. Bishop, “Nietzsche’s Power Ontology and Transhumanism: Or why Christians Cannot Be Transhumanists”, *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church/Chips in the Brain, Immortality, and the World of Tomorrow*, ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner (Cham: Springer, 2018), 125.

¹⁰⁰ Kurzweil, *İnsanlık 2.0: Tekillğe Doğru Biyolojisini Aşan İnsan*, s. 19, 22, 197.

¹⁰¹ Esra Kartal Soysal, “İnsanın Geleceği-Transhümanizm Bağlamında Bir İnceleme”, *İnsanı Yeniden Düşünmek-Modern Düşünce’de Temel Tartışmalar*. Ed. Lütfi Sunar ve Latif Karagöz. Ankara: İlem Yayınları, 2019, 356, 357.

¹⁰² Garner 2006: 258.

¹⁰³ Sean O’Callaghan, “Technological Apocalypse: Transhumanism as an End-Time Religious Movement”, *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality*, ed. Tracy J. Trothen - Calvin Mercer (Cham: Springer, 2017), 68.

Hıristiyan eskatolojisi ile transhümanist eskatoloji arasındaki en önemli farklardan biri, sözü edilen bu durumdur.

Hıristiyanlık ile transhümanizmi uzlaştırmaya çalışan bir hareket olarak Hıristiyan transhümanizmi, eskatolojiye yaklaşımında da benzer bir yolu izler; Hıristiyanlığın ve transhümanizmin eskatoloji görüşlerini birleştirerek yeni bir yorum getirir. Redding, “Hıristiyan eskatolojisinden hareket edildiğinde tüm evrenin yok olacağına ve bu yok oluşun aynı zamanda dünyaya dair anlamsız çabalarımızı ve maddi gerçekliğe dair boş saplantılarımızı da sona erdireceğine dair bir inancın mevcut olduğunu” söyler. Ona göre Hıristiyan eskatolojisi bundan dolayı, Hıristiyanlığın ve transhümanizmin taban tabana zıt olduğunu, Hıristiyanlığın kurtulmaya çalıştığı bir dünyaya transhümanizmin tutunmaya çalıştığını iddia eder bir durumdadır. Ancak Redding, bu fikrin Hıristiyan Ortodoksisıyla veya Kutsal Kitap anlatısıyla hemen hemen hiçbir ilgisinin bulunmadığını, Kutsal Kitap'taki hikâyenin dünyanın terk edilmesi değil, dönüşümü hakkında olduğunu zira İsa'nın insanlara dünyanın terk edilmeyeceğini ancak dönüştürüleceğini gösterdiğini ve öğrettiğini ileri sürer.¹⁰⁴

838 | db

Sözü edilen “dönüşüm”ü sağlayacak olan, bilimsel ve teknolojik sahada yapılacak çalışmalardır. Bu bağlamda, başını Hıristiyan transhümanistlerin çektiği bir kısım Hıristiyan, İsa'nın ikinci kez gelişini hızlandıracak düşüncesiyle transhümanizmi destekler ve Hıristiyan teolojisine uyarlamaya çalışırlar.¹⁰⁵ Bilimi ve gelişmiş modern teknolojinin her türlüşünü ön plana çıkararak teknolojik bir gelecek ve kurtuluş tasarısı çizen transhümanizm, Hıristiyan transhümanistler açısından İsa'nın gelişinin habercisidir. Onlar, transhümanizmi Tanrı'nın vaatlerinin uygulamalı olarak yerine getirilmesi şeklinde değerlendirirler.¹⁰⁶

Hıristiyan transhümanist Benek'e göre teknolojik gelişme ve ilerlemeler, Tanrı'nın Mesih aracılığıyla insanlığı ve tüm yaratılışı kurtarma sürecini başlattığına dair Hıristiyan inancının gerçekliğini temsil etmesinden dolayı Hıristiyanlar için umut sağlamalıdır. “*Bu nedenle Hıristiyanlar, çalışmalarını tüm insanlığın iyiliğini teşvik edecek biçimlendirici araçlarla teknoloji uzmanlarına yardım etmeye*

¹⁰⁴ Redding, “Christianity is Transhumanism” (22 Mayıs 2014).

¹⁰⁵ Dağ, *Transhümanizm İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü*, 197; İsmail Kurt, *Transhümanizm ve Tekillik Bağlamında Dinin Geleceği* (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019), 79.

¹⁰⁶ Winyard Sr., *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*, 153.

ve onları güçlendirmeye başlamalıdır. Bunu yaparak -bir gün- Hıristiyanlar, ilk kilisenin asla ölümle yüzleşmeme umudunu tam olarak gerçekleştirebilirler.”¹⁰⁷ Benek, sözünü ettiği ölümsüzlük umudunu tıpkı seküler transhümanistler gibi “tekillik” ile ilişkilendirerek açıklar. Ona göre ölüm korkusuyla yaşamayı reddeden ilk Hıristiyanlar inançlarından taviz vermeden, ölümden kaçınma umudunu ve çabasını sürdürmüşlerdi. Zamanla, nesiller boyu devam eden ölüm sebebiyle onlardaki bu eskatolojik umut, yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Ancak sözü edilen umutsuzluk teknolojik dünyanın, teknolojik tekillik düşüncesini popüler hale getirmesiyle birlikte ortadan kalkmaya başlamıştır. “İnsanların, en zeki insandan daha akıllı olan yapay zekâyı geliştirebilecekleri, tarihte öngörülen bir gelecek noktası” olarak tanımladığı “tekillik” Benek için, teknolojik değişimin insanın da değişimini netice vereceği ve nihayetinde insanın ölümsüz bedenler geliştirebileceği bir noktaya tekâbul eder.¹⁰⁸

Eskatolojik hemen hemen her kurguda inananların ya da kurtulmuşların ödüllendirildiği bir yer olarak “cennet” tasavvuru bulunur. Hıristiyan transhümanistlerde de böyle bir cennet anlayışı mevcuttur. Hıristiyanlardan ayrı olarak ancak transhümanistlere benzer bir biçimde Hıristiyan transhümanistler, “Cennet’in yeryüzünde olacağına” inanırlar. Onlara göre Yeni Ahit, inananların cennete fırlatıldığına dair hayalperest bir düşünceden ziyade cennetin yeryüzüne inişini tasvir eder.¹⁰⁹ Hıristiyan transhümanistlerin yeryüzü cenneti kurma projelerinin dayanaklarından biri, “Rabbin Duası” isimli duada geçen şu ifadelerdir: “Egemenliğin gelsin. Gökte olduğu gibi, yeryüzünde de senin istediğin olsun.”¹¹⁰ Evrenin yenilediği ve Tanrı ile insanlığın yeniden birleştiği bir yer¹¹¹ olan Cennet, Hıristiyan transhümanizmde ayrı bir varlık âlemindeki bir mekân değil, insanın geliştireceği yeni teknolojilerle bu dünyada tesis edilecek “yeni bir dünya”dır.

¹⁰⁷ Benek, “The Singularity” (21 Haziran 2015).

¹⁰⁸ Benek, “The Singularity” (21 Haziran 2015).

¹⁰⁹ Redding, “Christian Transhumanism”, 2019, 782.

¹¹⁰ Mat.6:10; Winyard Sr., *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*, 153.

¹¹¹ Micah Redding, “Christian Transhumanism is the Next Reformation” (Erişim 19 Eylül 2020).

Sonuç

Hıristiyan transhümanizmi, 21. Yüzyılın hemen başlarında ortaya çıkmış bir dinî transhümanizm akımıdır. Söz konusu akım, aslında “din-teknoloji” ilişkisine, bu ilişkinin iki tarafını sırasıyla temsil eden “Hıristiyanlık” ve “Transhümanizm” üzerinden verilmiş bir cevap niteliğindedir. Seküler transhümanist düşünceyle Hıristiyanlığı uzlaştırmaya çalışan yapısıyla Hıristiyan transhümanizminin -seküler transhümanizmin, din olgusunu ve kurumsal dinleri neredeyse tamamen yok sayarak oluşturduğu anlayışının aksine- din ile olan bağı Hıristiyanlık üzerinden kurduğu ve temel referans noktalarını büyük oranda Hıristiyan teolojisinden ve onun kutsal metinlerinden oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Hıristiyan transhümanizmi, transhümanist düşüncede merkezî konulardan olan acı, hastalık, yaşlılık ve ölümle mücadele; insanın değişimi, dönüşümü, yaratıcılığı ve dünyanın sonu gibi meselelere, transhümanist bir pencereden ancak Hıristiyan inancını da merkeze alarak yaklaşmış ve bahsi geçen meseleleri açıklamıştır.

840 | db

Hıristiyan transhümanizminin belirtilen konulardaki görüş ve inançları, son derece eskatolojik yüklüdür. Onun bu özelliği, kendisini “tekn-teolojik” bir akım olarak nitelendirmemize ilaveten aynı zamanda “tekn-eskatolojik” bir hareket olarak isimlendirmemizin de yolunu açmaktadır. Transhümanist düşüncenin sınırlarını çizdiği teknoloji ile dini uzlaştırmaya çabalayan bu hareket, kuşkusuz söz konusu özelliğiyle Hıristiyanlık içerisinden ortaya çıkmış yeni ve farklı bir yorumu ortaya koyar. Sözü edilen yorumun yani Hıristiyan transhümanizminin Redding’in iddia ettiği gibi Protestan Reformundan beş yüz yıl sonraki “yeni reform” olup olmayacağı konusunda kesin bir kanaate varmak henüz mümkün görünmese de dinî referanslarından birinin Hıristiyanlık olduğu seküler transhümanizmin, Hıristiyanlığı daha uzun süreler etkilemeye devam edeceği söylenebilir. Zira Hıristiyan transhümanizmi, bahsedilen etkinin ortaya çıkardığı gruplardan yalnızca biridir. Bunun dışında “Rus Transhümanist Hareketi”, “Terasem”, Ebedi Yaşam Kilisesi”, “Mormon Transhümanizmi” gibi akımlar da seküler transhümanizmin etkisiyle doğmuş ve faaliyetlerini sürdüren dinî transhümanist gruplardandır. Dolayısıyla “yeni bir reform” iddiasının -eğer ilerde bir gün gerçekleşecekse- yalnızca bir grubun eseri olacak bir reform değil de “din-teknoloji” etkileşiminin Hıristiyanlık içerisinde gündeme getireceği yeni soru ve sorunların söz konusu dini bir değişi-

me zorlamasından kaynaklı olarak başlayacak, daha derinlikli ve yapısal bir reform olacağı kanaatindeyiz.

Avrupa, özellikle Aydınlanma Çağı'nda "din"i, bilginin kaynağı olmaktan çıkararak "bilginin rasyonelleştirilmesi"ni savunmuştu. Başlayan "din-bilim" çatışmasında, bu çatışmayı bir uzlaşmaya dönüştürmek için "bilginin dinleştirilmesi" de gündeme getirildi. Zikredilen çatışma günümüzde bu kez de bilimin ürünü olan "teknoloji" ile yine "din" arasında vuku bulmaktadır. Dinlerin ve dindarların "din-teknoloji" ilişkisinde nasıl bir tavır (ret ya da uzlaş) takınacağını elbette zaman gösterecek. Bu çalışmanın konusu olan Hıristiyan transhümanizminin, tavrını, hem "teknolojinin dinleştirilmesi"nden hem de "dinin teknolojikleştirilmesi"nden yana koyduğu, dolayısıyla uzlaş seçeneğini tercih ettiği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Benek, Christopher. "The Singularity: Christianity's New Eschatological Hope |". *ChristopherBenek.com*. 21 Haziran 2015. Erişim 02 Ekim 2020. <https://www.christopherbenek.com/2015/06/the-singularity-christianitys-new-eschatological-hope/>
- Bishop, Jeffrey P. "Nietzsche's Power Ontology and Transhumanism: Or why Christians Cannot Be Transhumanists". *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church/Chips in the Brain, Immortality, and the World of Tomorrow*. ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner. 117-135. Cham: Springer, 2018.
- Burdett, Michael S. "Contextualizing a Christian Perspective on Transcendence and Human Enhancement: Francis Bacon, NF Fedorov, and Pierre Teilhard de Chardin". *Transhumanism and Transcendence Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*. 19-35. Washington, 2011.
- Clay, Eugene. "Transhumanism and the Orthodox Christian Tradition". *Beyond Humanism: Trans-and Posthumanism Jenseits des Humanismus: Trans-und Posthumanismus/Building Better Humans? Refocusing the Debate on Transhumanism*. ed. Hava Tirosh-Samuels - Kenneth L. Mossman. 157-180. Frankfurt: Peter Lang, 2011.
- Cole-Turner, Ron. "Christian Transhumanism". *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality*. 35-47. Cham: Springer, 2017.
- Cole-Turner, Ron. "Introduction: Why the Church Should Pay Attention to Transhumanism". *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church/Chips in the Brain, Immortality, and the World of Tomorrow*. ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner. 1-15. Cham: Springer, 2018.
- Dağ, Ahmet. *İnsansız Dünya Transhümanizm*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 1. Baskı., 2020.
- Dağ, Ahmet. *Transhümanizm İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü*. Ankara: Elis Yayınları, 1. Baskı., 2018.
- Dickson, Michael. "The Imago Dei and the Imago Mundi". *Christian Perspectives on Transhumanism and the Church: Chips in the Brain, Immortality, and the World of Tomorrow*. ed. Steve Donaldson - Ron Cole-Turner. 97-115. Cham: Springer, 2018.
- Erten, Rifai. "Hıristiyanlık'ta, İslamiyet'te Şifa ve Bu Dine İnananların Sağlık Konusuna Bakışları". *Kalemname* 5/10 (2020), 387-443.

- Erten, Rifai. *Türk Halk İnanışlarında Maddi ve Manevi Şifa*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2020.
- Garner, Stephen. "Christian Theology and Transhumanism: The 'Created Co-creator' and Bioethical Principles". *Religion and Transhumanism. The Unknown Future of Human Enhancement*. ed. Calvin Mercer - Tracy J. Trothen. 229-244. California: Praeger An Imprint of ABC-CLIO, 2015.
- Garner, Stephen Robert. *Transhumanism and The Imago Dei: Narratives of Apprehension and Hope*. The University of Auckland: ResearchSpace@ Auckland, PhD Thesis, 2006.
- Harrison, Peter - Wolyniak, Joseph. "The History of 'Transhumanism'". *Notes and Queries* 62/3 (2015), 465-467.
- Hefner, Philip. "The Creation". *Christian Dogmatics*. ed. Carl E. Braaten - Robert W. Jenson. 1/265-357. Philadelphia: Fortress Press, 1984.
- Herzfeld, Noreen. "Creating in Our Own Image: Artificial Intelligence and The Image of God". *Zygon* 37/2 (2002), 303-316.
- Herzfeld, Noreen. "Must We Die? Transhumanism, Religion, and the Fear of Death". *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality*. ed. Tracy J. Trothen - Calvin Mercer. 285-299. Cham: Springer, 2017.
- Kızılgeçit, Muhammed. *Din Psikolojisinin 300'ü*. Ankara: Otto Yayınları, 1. Baskı., 2020.
- Kurt, İsmail. *Transhümanizm ve Tekillik Bağlamında Dinin Geleceği*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Kurzweil, Ray. *İnsanlık 2.0: Tekillğe Doğru Biyolojisini Aşan İnsan*. çev. Mine Şengel. İstanbul: Alfa Yayınları, 5. Basım, 2020.
- Lebacqz, Karen. "Dignity and Enhancement in The Holy City". *Transhumanism and Transcendence: Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*. ed. Ronald Cole-Turner. 51-62. Washington: Georgetown University Press, 2011.
- Ledford, James McLean. "Prepare for HyperEvolution with Christian Transhumanism". 2005. Erişim 30 Eylül 2020. <http://www.hyper-evolution.com/>
- Lee, Inessa. "Equalism: Paradise Regained". *The Transhumanism Handbook*. ed. Newton Lee. 849-863. Los Angeles: Springer, 2019.
- Mercer, Calvin. "Protestant Christianity—Sorting Out Soma in the Debate about Transhumanism: One Protestant's Perspective". *Transhumanism and the Body: The World Religions Speak*. ed. Calvin Mercer - Derek F. Maher. 137-154. New York: Springer, 2014.
- More, Max. "The Philosophy of Transhumanism". *The Transhumanist Reader: Classical And Contemporary Essays On The Science, Technology And Philosophy Of The Human Future*. ed. Max More - Natasha-Vita More. 3-17. West Sussex UK: Wiley-Blackwell Publishing, 2013.
- O'Callaghan, Sean. "Technological Apocalypse: Transhumanism as an End-Time Religious Movement". *Religion and Human Enhancement Death, Values, and Morality*. ed. Tracy J. Trothen - Calvin Mercer. 67-88. Cham: Springer, 2017.
- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri*. çev. Dominik Pamir. İstanbul: Yaylacık Matbaacılık, 2000.
- Polat, Kemal. "Hıristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasıtasıyla Kurtuluş". *Ekev Akademi Dergisi* 27 (2006), 183-202.
- Polat, Kemal. *Katolik Hıristiyanlıkta Azizlik*. Ankara: Berikan Yayınevi, 2019.
- Redding, Micah. "Christian Transhumanism: Exploring the Future of Faith". *The Transhumanism Handbook*. ed. Newton Lee. 777-794. Los Angeles: Springer, 2019.
- Redding, Micah. "Christian transhumanism is the Next Reformation". Erişim 19 Eylül 2020. <https://www.micahredding.com/blog/christian-transhumanism-is-the-next-reformation/>

- Redding, Micah. "Christianity is Transhumanism". *h+ Media*. 22 Mayıs 2014. Erişim 18 Eylül 2020. <https://hplomagazine.com/2014/05/22/christianity-is-transhumanism/>
- Redding, Micah. "Christianity is Transhumanism". Erişim 11 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/2012/04/25/christianity-transhumanism/>
- Redding, Micah. "Francis Bacon, Christian Transhumanist". Erişim 04 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/francis-bacon-christian-transhumanist/>
- Redding, Micah. "Interested in Christian Transhumanism?" 07 Temmuz 2013. Erişim 13 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/2013/07/07/interested-christian-transhumanism/>
- Redding, Micah. "The Resurrection is Technological". Erişim 04 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/the-resurrection-is-technological/>
- Redding, Micah. "Transhumanism and the Christian Story". Erişim 10 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/2015/03/23/transhumanism-and-christian-story/>
- Redding, Micah. "Why Christians Should Support Radical Life Extension". Erişim 08 Ekim 2020. <https://www.micahredding.com/blog/2016/02/17/why-christians-should-support-radical-life-extension/>
- Soysal, Esra Kartal. "İnsanın Geleceği-Transhümanizm Bağlamında Bir İnceleme". *İnsanı Yeniden Düşünmek-Modern Düşüncede Temel Tartışmalar*. Ed. Lütü Sunar ve Latif Karagöz. Ankara: İlem Yayınları. 313-364, 2019.
- Strahan, Joshua Marshall. "Thinking Like a Christian About Transhumanism". *The Transhumanism Handbook*. ed. Newton Lee. 805-821. Los Angeles: Springer, 2019.
- Vinge, Vernor. "The Coming Technological Singularity: How to Survive in the Post-Human Era". 1993. Erişim 23 Nisan 2021. <https://edoras.sdsu.edu/~vinge/misc/singularity.html>
- Waters, Brent. "Whose salvation? Which Eschatology? Transhumanism and Christianity as Contending Salvific Religions". *Transhumanism and Transcendence: Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*. ed. Ronald Cole-Turner. 163-175. Washington: Georgetown University Press, 2011.
- Winyard Sr., David C. *Transhumanism-Christianity Diplomacy: To Transform Science-Religion Relations*. Virginia Tech, PhD Thesis, 2016.
- Yeşilyurt, Muhammet. "Hıristiyanlığın 'Imago Dei' Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı." *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 9/5 (2020), 3624-3650.
- "Christian Transhumanism | Facebook". Erişim 06 Şubat 2021. <https://www.facebook.com/christiantranshumanism>
- "Christian Transhumanism - YouTube". Erişim 06 Şubat 2021. <https://www.youtube.com/channel/UCXI1vSDK8tAl5nOFtmrF6BQ>
- Christian Transhumanist Association. "Christian Transhumanist Affirmation". Erişim 07 Şubat 2021. <https://www.christiantranshumanism.org/affirmation>
- Christian Transhumanist Association. "Christian Transhumanist Association: Faith, Technology, and the Future". Erişim 01 Ekim 2020. <https://www.christiantranshumanism.org/>
- "Christian Transhumanist Association (@xianityplus) / Twitter". Erişim 06 Şubat 2021. <https://twitter.com/xianityplus>
- "Kutsal Kitap". Erişim 23 Nisan 2021. <https://kutsal-kitap.net/index.html>
- Humanity+. "Transhumanist FAQ". Erişim 23 Nisan 2021. <https://humanityplus.org/transhumanism/transhumanist-faq/>
- Christian Transhumanist Association. "Who We Are". Erişim 07 Şubat 2021. <https://www.christiantranshumanism.org/about>

Christian Transhumanism: A New Techno-Eschatological Interpretation Of Christianity

Muhammet YEŞİLYURT*

Extended Abstract

Advocating that science and technology should be used to improve and enhance the biological, physiological, and cognitive abilities of the human being as well as to eliminate its weaknesses, such as diseases and ageing, whereby also opens doors in to philosophical materialism, transhumanism has some religious roots, which it had mainly found in Christianity.

The fact that some of the teachings of Christianity are usable for transhumanist thought has affected some Christians who were curious about and even questioned the relationship between religion and technology. This interaction has brought about several “religious transhumanist” groups within Christianity or independently of any religion. “Christian Transhumanism” is one such group. Christian Transhumanism is a reconciling religious transhumanist movement that intermingles transhumanism and Christianity and tries to understand them together, that legitimizes based on Christian theology the vision, goals, and ideals of transhumanism which were set out by using science and technology and that regards the realization of some teachings and beliefs in Christianity being possible in transhumanist efforts.

Christian transhumanism, which gained an institutional identity in 2014 under the name of the “Christian Transhumanist Association”, expressed its views by intermingling Christianity with transhumanist thought on various issues that secular transhumanism approached directly or indirectly from its perspective.

Christian transhumanists argue that the transhumanism goals “longevity” and “immortality” overlap with Christian theology. In this regard, they claim that Christianity and transhumanism are in parallel in fighting pain and suffering. They argue that transhumanism, just like Christianity, struggles to eradicate suffering in the world, seeks ways to eradicate diseases, achieve freedom, and delay ageing. In uniting Christianity and transhumanism at the same point concerning fighting against suffering, diseases, ageing, and death, the only source that the Christian transhumanists refer to is the Holy Book, Bible, and the only person they take as an example is Jesus. For Christian transhumanists, the miraculous narratives about Jesus that highlight him as a healer prove their claims.

The nature, development, and transformation of man are presented in Christian transhumanism in a context that tries to reconcile theology and technology. The concept of *imago Dei*, through which human beings and their nature are considered in likeness to that of God, is also the starting point for Christian Transhumanism. Christian transhumanism, in this regard, seeks the image of

* Assistant Professor, Atatürk University, Faculty of Theology, Department of History of Religions 25yesilyurt@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-0770-6850

God in the “soul”. Therefore, in their view, transforming the “body” into something other than what God created does not harm the essence of the teaching of *imago Dei*. In fact, who is considered to be a “co-creator” with God, man’s making specific changes in bodies, in the sense of performing such a creation, is seen as essential and valuable in respect to strengthening and reflecting God’s. Taking back the idea of human development and transformation as early Christians, Christian transhumanism claims that this development and transformation can be achieved with technological efforts and advancements. As a matter of fact, Christian transhumanists argue that technological development will bring about human development, and eventually, man can one day develop immortal bodies. Christian transhumanism, which sees the scenario of attaining longevity consistent with the biblical vision, argues that mortal man will become immortal by undergoing significant development, thus death will be defeated and that this will be realized by the human hand.

Christian transhumanists also emphasize that man can create like God and that this will not negate the fact that man was created in the image of God. Christian transhumanists explain their views on human creativity mainly by using the metaphor of “created co-Creator”, put forward by Philip Hefner and other theologians sharing parallel views with him. The most important field with which the Christian transhumanists mingle human creativity with God’s creativity is technology. For them, technology is not just something that humans do but a part of God’s work as well.

In its approach to eschatology, Christian transhumanism also puts a new interpretation by mingling the views of Christianity and transhumanism on this matter. Indeed, Christian transhumanism asserts that the eschatological narrative in the Bible is not about the abandonment of the world but its transformation and that Jesus showed and taught people that the world would not be abandoned but be transformed. It is, of course, the endeavour to be made in the scientific and technological field, according to Christian transhumanism, that will ensure the aforementioned “transformation”. Having drawn a techno-eschatological future and salvation plan by highlighting science and all forms of advanced modern technology, transhumanism, for Christian transhumanists, is a harbinger of the second coming of Jesus. They regard transhumanism as a field in which God’s promises are practically fulfilled.

As a result, it is understood that Christian transhumanism realises the eschatological goals present in its thought at the centre of all the views it puts forth. These characteristics of Christian transhumanism paves the way for it to be labelled as a "techno-eschatological" movement in addition to being characterized as a "techno-theological" movement. In this study, it is also concluded that Christian transhumanism is searching for reconciliation by choosing to adopt a stance in favour of both "religionization of technology" and "technologicalization of religion" in respect of the relationship between religion and technology.

Keywords: Christianity, Transhumanism, Christian Transhumanism, Eschatology, Technology.

